

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

**Післядипломна
педагогічна освіта**

Ксенія ВАНЬКО

Формування основ фінансової грамотності дошкільників засобами медіатехнологій

Черкаси
2024

УДК 373.2:336.11
В17

Рекомендовано до друку вченою радою КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради». Протокол № 2 від 10.06.2024

АВТОР:

Ванько К.І., методист відділу дошкільної освіти КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», тренер з медіаграмотності, регіональний тренер з питання реалізації Міжнародного проєкту із соціальної і фінансової освіти дітей від 3 до 6 років «AFLATOT»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Зоря Ю.М., експерт і тренер з медіаграмотності, завідувач навчально-тренінгового центру STEM-освіти КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат педагогічних наук;

Тябук Л.Г., керівник дошкільного навчального закладу (ясла-садок) комбінованого типу №41 «Дударик» Черкаської міської ради Черкаської області

В17 Ванько К.І. Формування основ фінансової грамотності дошкільників засобами медіатехнологій. Черкаси: КНЗ «ЧОППОПП ЧОР», 2024. 32 с.

У методичному посібнику вміщено розробки використання медіатехнологій для формування фінансової грамотності дітей дошкільного віку. Акцент зроблено на мультимедіацію, тематичні відеоролики, віртуальні екскурсії, інформаційні комікси, плакати, книги.

Адресовано педагогам закладів дошкільної освіти та батькам.

© КНЗ «ЧОППОПП Черкаської обласної ради», 2024

ЗМІСТ

I. ВСТУП	5
1. МУЛЬТИПЛІКАЦІЯ	6
Мультфільм «Малі бізнесмени»	7
Мультфільм «Дитячий бюджет»	8
Мультфільм «Максимко вчить користуватись банківської картою»	9
Мультфільм «Максимко купує в інтернет-магазині»	9
Мультфільм «Як знімати відео для YOUTUBE. Фінансовий блог»	10
Мультфільм «Гроші-мушлі»	11
Мультфільм «Супермаркет»	12
Мультфільм «Буба. Супермаркет»	13
2. ТЕМАТИЧНІ ВІДЕОРОЛИКИ	13
Відео «Чим займається Національний банк України»	14
Відео «Чому українські гроші назвали гривнями»	14
Відео «Наша гривня»	15
3. ВІРТУАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ	20
3D-тур «Музей грошей Національного банку України»	20
Топ – 5 експонатів музею грошей Національного банку України	21

4. ПЛАКАТИ	22
Вправа «Порівняй»	23
Вправа «Цікава інформація»	24
5. ПРОКАЧАЙ СВОЇ ФІНАНСОВІ СКІЛИ	24
Бесіда «Секретні цифри»	25
Бесіда «Забута картка»	25
Бесіда «Важлива СМС-ка»	26
Бесіда «Зручна оплата»	27
Бесіда «Непростий ПІН-код»	27
Бесіда «Підозрілий банкомат»	28
6. КНИГИ	29
II ГЛОСАРІЙ	30
III СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	35

ВСТУП

Прояв соціальної компетентності й навичок фінансової грамотності означає здатність дитини усвідомити, хто вона є, і як потрібно взаємодіяти з іншими людьми. Це надихає дитину вивчати свої права та обов'язки, планувати бюджет, раціонально використовувати ресурси, заощаджувати, оцінювати наявні можливості, формує розвиток лідерських якостей.

Значущість проблеми формування в дошкільників фінансової грамотності задекларовано в низці державних документів, а саме: Рамка ключових фінансових компетентностей дітей та молоді України віком від 5 до 18 років, Базовий компонент дошкільної освіти та ін.

Оскільки знання, вміння та навички, сформовані у дошкільному віці, мають стати фундаментом для становлення громадянина – людини, щиро зацікавленої в розвитку та економічному розквіті своєї держави, дуже важливою є продумана та послідовна робота з питань формування соціально-фінансової грамотності старших дошкільників. Тому завдання педагога не тільки дати об'єм економічних знань, але й навчити правильно користуватися цими знаннями, тобто виховувати економіста, господаря, господаря свого життя.

Зміни в соціокультурному просторі зумовлюють трансформацію вимог і до педагога, професійно-педагогічна культура якого має відповідати тенденціям сучасної освіти. Педагог повинен бути готовим не лише до сприйняття й перероблення значного потоку інформації, а й уміти професійно грамотно вибирати з неї необхідну, застосовувати можливості сучасної педагогіки в умовах закладу дошкільної освіти.

Дієвими ресурсами для формування фінансової грамотності дошкільників є медіатехнології, а саме: мільтиплікація, тематичні відеоролики, віртуальні екскурсії, інформаційні комікси, плакати, книги, та ін.

*Ксенія ВАНЬКО,
методист відділу дошкільної освіти КНЗ «Черкаський обласний інститут
післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»*

МУЛЬТИПЛІКАЦІЯ

Із-поміж численних видів медіатехнологій найпопулярнішим серед дошкільників, безумовно, є мультфільм.

Мультфільм – вид кіномистецтва, твори якого створюють методом покадрової зйомки послідовних фаз руху мальованих (графічна або мальована анімація) або об'ємних (об'ємна або лялькова анімація) картинок.

У сучасній теорії культури мистецтво мультиплікації (анімації, мультиплікаційного кіно, анімаційного кіно) кваліфікується, як вид кіномистецтва сюжети, яких створюються шляхом знімання послідовних фаз руху мальованих (графічна мультиплікація) або об'ємних (об'ємна мультиплікація) об'єктів.

Існують вісім основних методик з декодування рухомих зображень. Ці методики дозволяють урізноманітнити способи використання рухомих зображень на заняттях. Їх можна використовувати в роботі з дошкільниками для формування соціально-фінансової грамотності. Пропонуємо два основні методичні способи, які, на наш погляд, сприяють формуванню соціальної компетентності й навичок фінансової грамотності, розвиткові критичного мислення в дітей дошкільного віку: «перегляд із зупинками», «бесіда за результатами перегляду».

Існує велика кількість тематичних мультфільмів, які допоможуть педагогу креативно, творчо, цікаво організувати освітню діяльність з метою формування соціально-фінансової грамотності дітей старшого дошкільного віку.

Для роботи з мультфільмами, які мають динамічний сюжет доречно використати прийом «стоп-кадр» (прийом «постав на паузу»). Педагог переглядає з дітьми мультфільм. Під час перегляду, він робить дві зупинки (орієнтовно по середині перегляду, та наприкінці), до прикладу:

Зупинка 1. Як ви думаєте, як будуть розвиватися події? (діти висловлюють свої припущення стосовно розгортання подій, будь-яка думка має право на існування).

Зупинка 2. Подумайте, як може закінчитись мультфільм? (діти висловлюють свої припущення стосовно закінчення).

Після перегляду педагог з дітьми проводить бесіду.

Пропонуємо мультиплікаційний матеріал для використання в роботі з дітьми.

МУЛЬТФІЛЬМ «МАЛІ БІЗНЕСМЕНИ»

<https://www.youtube.com/watch?v=E19nBwFgf70>

Мета: закріпити економічні терміни «бізнесмени», «кишенькові гроші», «сімейний бюджет», «бізнес», «бюджет», орієнтація на формування соціально-фінансової грамотності, сприйняття медіа. Вчити дітей критично сприймати відео, міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Зупинка 1, зупинка 2.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Про кого дане відео? Як звати головних героїв?
- Марки яких машин ми бачили у мультфільмі?
- Про що мріяла Марічка?
- Чи можуть гроші подарувати щастя? Аргументуйте свою думку.
- Які висновки зробили Максимко і Марічка стосовно цього питання?
- Хто такі бізнесмени?
- Як заробляє гроші Максимко?
- Як він підтримує сімейний бюджет?
- Який бізнес вирішили створити діти? Які кроки для цього зробили?
- Які кухонні девайси допомогли Максимку та Марічці створити бізнес?
- Які цифри ми зустрічали переглядаючи мультфільм?
- Що складало бюджет юних бізнесменів?
- Як ви думаєте чи вдалося Максимку та Марічці створити бізнес? Аргументуйте свою відповідь.
- Який бізнес хотіли б створити ви? Чому?

МУЛЬТФІЛЬМ «ДИТЯЧИЙ БЮДЖЕТ»
<https://www.youtube.com/watch?v=BspJIQS5SM&t=91s>

Мета: закріпити економічні терміни «дитячий бюджет», «фінанси», «доходи», «бізнес», «видатки», орієнтація на формування соціально-фінансової грамотності, сприйняття медіа. Вчити дітей критично сприймати відео, міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Зупинка 1, зупинка 2.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Як звати героїв цього мультфільму?
- Який мультфільм обговорювали діти?
- На яку тему запропонував Максимко зняти мультфільм?
- Скільки грошей заробили діти? Який у них був бізнес?
- Як розпорядились діти заробленими коштами?
- Що робили дівчатка, чекаючи Максима?
- Як Максимко контролює свої фінанси? Які колонки є у записнику Максимки?
- Скільки років Максимку? Чи може він заробляти як дорослий? Аргументуйте свою думку.
- Як ви думаєте, від чого залежить оплата праці?
- Які записи Максимко вносить в колонку доходи? Як він заробляє гроші?
- Що Максимко записує у колонку витрати?
- Що ще Максимко запропонував робити дівчаткам щомісяця?

МУЛЬТФІЛЬМ «МАКСИМКО ВЧИТЬ КОРИСТУВАТИСЬ БАНКІВСЬКОЮ КАРТКОЮ»

<https://www.youtube.com/watch?v=d6c-3FNBUcs&t=79s>

Мета: закріпити економічні терміни «банківська картка», «кредитна картка», «банкомат», «пін-код», «витрати», «бюджет», орієнтація на формування соціально-фінансової грамотності, сприйняття медіа. Вчити дітей критично сприймати відео, міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Зупинка 1, зупинка 2.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що показав Максимко дітям?
- Що таке банківська картка? Для чого вона потрібна?
- То Максимкові дав кредитну картку? З якою метою?
- Що таке банкомат? Для чого вони потрібні?
- Що таке пін-код? Пригадайте правила використання пін-коду.
- Пригадайте правила безпеки при зніманні грошей з картки.
- Що робити, коли забули картку у банкоматі?

МУЛЬТФІЛЬМ «МАКСИМКО КУПУЄ В ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИНІ»

<https://www.youtube.com/watch?v=iBNIsfhRTV4>

Мета: закріпити економічні терміни «магазин», «інтернет-магазин», «покупки», «необачлива фінансова поведінка», «гаджети», «фінансовий консультант», «меседж», орієнтація на формування соціально-фінансової грамотності, сприйняття медіа. Вчити дітей критично сприймати відео, міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Зупинка 1, зупинка 2.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Скільки дітей було в мультфільмі?
- Яка тема для обговорення виникла у дітей?
- Про які покупки говорили діти?
- Про яку допомогу попросив Максимко? Які поради дали йому друзі?
- Що таке необачлива фінансова поведінка?
- З ким радиться Максимко стосовно своїх витрат?
- Хто такий фінансовий консультант?
- Як спілкувався Максимко з дядько Миколою? Що таке месенж?
- Які три поради дав дядько Микола, стосовно покупки в інтернеті?

МУЛЬТФІЛЬМ «ЯК ЗНІМАТИ ВІДЕО ДЛЯ YOUTUBE. ФІНАНСОВИЙ БЛОГ»

<https://www.youtube.com/watch?v=SvYFuYDxaEA&t=6s>

Мета: закріпити економічні терміни «відеоблог», «фінансовий блог», «YouTube», «апаратура», «гаджети», орієнтація на формування соціально-фінансової грамотності, сприйняття медіа. Вчити дітей критично сприймати відео, міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Зупинка 1, зупинка 2.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що вирішив зробити Максимко? Що таке відеоблог?

- На яку тему створив відеоблог Максимко?
 - На якому каналі діти шукали правила ведення блогу?
 - Скільки правил назвала Марічка? Назвіть їх.
 - Яку апаратуру слід використовувати для ведення блогу?
 - Хто з вас веде блог? На яку тему?
- Пропоную створити блог нашої групи.

МУЛЬТФІЛЬМ «ГРОШІ-МУШЛІ»

<https://www.youtube.com/watch?v=bixWo3Xrox4&list=PLY6OrvDGMfMT4surmneFp9K1Gj3mELhcg&index=6>

Мета: закріпити економічні терміни «обмін», «каурі», «паперові гроші», «монети», «електронні гроші», «біткоїн», орієнтація на формування соціально-фінансової грамотності, сприйняття медіа. Вчити дітей критично сприймати відео, міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Зупинка 1, зупинка 2.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Де відпочивали діти?
- Що знайшли на березі діти? Що таке мушля?
- Які гроші були у давні часи?
- Що таке каурі?
- Де використовували мушлі як гроші?
- Що ще використовувалось в давнину як гроші?
- Де з'явилися перші паперові гроші?
- Які африканські країни згадували діти?
- Що таке біткоїн?
- Чим закінчився мультфільм?
- Як ви думаєте чи продали дітям морозиво за мушлі? Чому? Аргументуйте свою думку.

МУЛЬТФІЛЬМ «СУПЕРМАРКЕТ»
<https://www.youtube.com/watch?v=ZA1UKy3ZU00>

Мета: закріпити отримані знання про супермаркет, пригадати, які товари можна придбати в якому відділі, навіщо потрібний список покупок, орієнтація на формування соціально-фінансової грамотності, сприйняття медіа. Вчити дітей критично сприймати відео, міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Зупинка 1, зупинка 2.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Про що розповідається у даному мультфільмі? Хто головні герої?
- Як мама повідомила, що потрібно купити? Як відреагував на це тато? Який гаджет для цього використав?
- Для чого потрібний супермаркет?
- Які відділи є в супермаркеті? Які товари там продаються?
- Де свої машини залишають покупці, коли йдуть у супермаркет?
- Куди складають покупці свої товари? Які є кошики для покупців?
- Чому тато не скористався фотографією списку? Що потрібно було зробити, щоб такої ситуації не було?
- Які покупки запропонували діти татові?
- Які емоції, на думку дітей, будуть у мами, якщо вони не куплять потрібний товар?
- Які товари пригадав тато? У яких відділах їх можна купити?
- Що робили близнята у магазині? З чого був зроблений журавлик? Яка потрібна інформація була записана на цьому папері?
- Що потрібно робити з кошиком, коли товар перекладено у сумку або машину?
- Які супермаркети є у нашому місті?

МУЛЬТФІЛЬМ «БУБА. СУПЕРМАРКЕТ»
<https://www.youtube.com/watch?v=ipz-GDvTY&t=32s>

Мета: закріпити правила поведінки в супермаркеті, пригадати, які товари можна придбати в супермаркеті, навіщо потрібна рамка-антикрадій, орієнтація на формування соціально-фінансової грамотності, сприйняття медіа. Вчити дітей критично сприймати відео, міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Зупинка 1, зупинка 2.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Куди пішов Буба?
- Як можна по іншому назвати супермаркет?
- Для чого потрібний супермаркет?
- Які відділи є в супермаркеті? Які товари там продаються?
- Що Буба робив в супермаркеті?
- Які правила він порушив?
- Як би вчинили ви на місці Буби?

ТЕМАТИЧНІ ВІДЕОРОЛИКИ

Для мультфільмів, відеороликів, які містять лише пізнавальну інформацію, інформацію для ознайомлення, вивчення, закріплення, доречно буде провести бесіду після перегляду відеоконтенту. Пропонуємо тематичні відеоролики, які ознайомлять дітей дошкільного віку з Національним банком, грошовою одиницею України.

ВІДЕО «ЧИМ ЗАЙМАЄТЬСЯ НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

<https://www.youtube.com/watch?v=XH9PsXbcaDw>

Мета: познайомити дітей з Національним банком України. Закріпити економічні терміни «фінансова система», «банк», «безготівкові гроші», «монети», «інфляція» орієнтація на формування соціально-фінансової грамотності, сприйняття медіа. Вчити дітей критично сприймати відео, міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Про що розповідається у даному відео?
- Чим являється Національний банк України?
- За чим слідкує НБУ? З якою метою?
- Яка установа друкує банкноти та карбує монети?
- Що таке безготівкові гроші?
- Які гаджети можна використовувати для безготівкового розрахунку?

ВІДЕО «ЧОМУ УКРАЇНСЬКІ ГРОШІ НАЗВАЛИ ГРИВНЯМИ»

<https://www.youtube.com/watch?v=YyZhprOfbLI>

Мета: познайомити дітей з історією виникнення гривні. Закріпити економічні терміни «гривня», «монета», «паперові гроші»,

«монети», «електронні гроші», «біткоїн», «злотник», «срібляник» орієнтація на формування соціально-фінансової грамотності, сприйняття медіа. Вчити дітей критично сприймати відео, міркувати, аналізувати побачене, робити висновки, аргументувати свою думку.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що таке гривня?
- Чому гривню називають національною пам'яттю України? Аргументуйте свою думку.
- Які гривні існують в Україні в наш час?
- Звідки походить назва «гривня»?
- Хто перший почав карбувати монети Київської Русі?
- Як називались ці монети? Який знак був зображений на них?
- Як змінилась гривня з часом? На яку геометричну фігуру була схожа?
- Символом чого вважали гривню? Чому?
- Кому була присвячена єдина вертикальна банкнота? Хто такий Леонід Каденюк?
- На якій будівлі відкрили пам'ятник гривні?

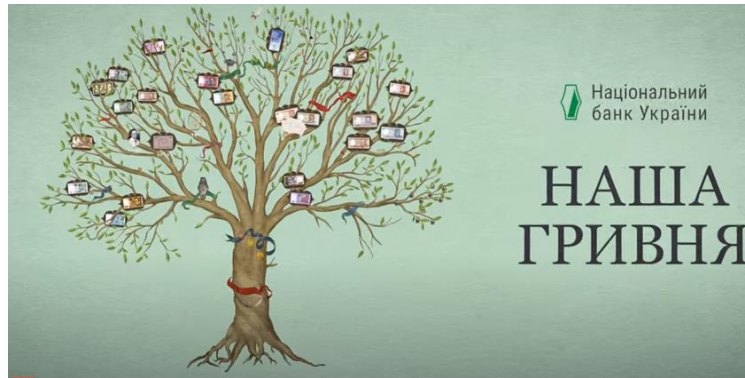
ВІДЕО «НАША ГРИВНЯ»

Дитина дошкільного віку вже починає розуміти, як все влаштовано у світі, зокрема щодо грошей. Вона бачить, що за гроші можна купити іграшку, смаколики. Тож доречно буде познайомити їх зі справжніми грошима. Розказати хто і що зображено на купюрах чи монетах.

Національний банк за підтримки Агентства з міжнародного розвитку USAID презентує просвітницьку кампанію, що направлена на усвідомлення історичності та виховання поваги до національної грошової одиниці України – гривні. У рамках проекту створено титульний ролик «Гривня – наш символ!», 9 графічних роликів-розповідей про кожну купюру із номінального ряду української валюти.

Тривалість кожного відео до 5 хвилин, що дає можливість використовувати його в роботі з дошкільниками, як на занятті, так і під час бесід в другу половину дня. Після перегляду відеоролика, для закріплення отриманих знань, з дітьми дошкільного віку слід провести бесіду.

<https://www.youtube.com/watch?v=s86TDsh2RLk>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Чим спочатку була гривня?
- Яку трансформацію пройшла гривня?
- Що є емблемою Національного банку України? Як ви думаєте, чому?
- Який художник вперше намалював Тризуб на банкноті?
- В яких країнах друкували перші банкноти незалежної України?
- Який вид транспорту використали для перевезення в Україну?
- Які рослини додають під час виготовлення банкнот?
- Чому на банкноти потрібно наносити захист? Аргументуйте свою думку?
- Де карбують українські монети?
- З якою метою випускають пам'ятні гривні?

Відео «1 гривня (Володимир Великий) Українська гривня – Наш символ» <https://www.facebook.com/watch/?v=1217502595120364>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Яке місто зображено на купюрі 1 гривня? (град князя Володимира Великого у Києві)
- Хто зображений на купюрі 1 гривня?
- Хто такий Володимир Великий?
- Що про нього розповідається у відео?

Відео «2 гривні (Ярослав Мудрий) Українська гривня – Наш символ» <https://www.facebook.com/watch/?v=397592127828293>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що зображено на купюрі 2 гривні? (собор Святої Софії у Києві)
- Де розташована ця споруда?
- Хто зображений на купюрі 2 гривні?

- Хто таки Ярослав Мудрий?
- Що про нього розповідається у відео?

Відео «5 гривень (Богдан Хмельницький) Українська гривня – Наш символ» <https://www.facebook.com/watch/?v=2151899405112760>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що зображено на купюрі 5 гривень? (Іллінська церква в селі Суботові Чигиринського району Черкаської області, у якій поховали гетьмана України Богдана Хмельницького)
- Як ви вважаєте, чому саме ці споруда зображена на цій банкноті?
- Хто зображений на купюрі 5 гривень?
- Хто такий Богдан Хмельницький?
- Що про нього розповідається у відео?
- Про кого ще розповідається у цьому відео?
- Хто такі козаки?
- Яку зачіску вони мали? Чому?

Відео «10 гривень (Іван Мазепа) Українська гривня – Наш символ!» <https://www.facebook.com/watch/?v=380849879472176>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що зображено на купюрі 10 гривень? (Успенський собор Києво-Печерської Лаври)
- Хто зображений на купюрі 10 гривень?
- Що про нього розповідається у відео?
- Хто такий меценат?
- Чому Івана Мазепу називали меценатом?

Відео «20 гривень (Іван Франко) Українська гривня – Наш символ!» <https://www.facebook.com/watch/?v=516061475860922>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що зображено на купюрі 20 гривень? (Львівський Національний Академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької)
- Як ви вважаєте, чому саме ці споруда зображена на цій банкноті?
- Хто зображений на купюрі 20 гривень?
- Ким був Іван Франко?
- Що про нього розповідається у відео?

- На яку премію був номінований І. Франко?
- Які твори І. Франка ви знаєте?

Відео «50 гривень (Михайло Грушевський) Українська гривня – Наш символ!» <https://www.facebook.com/watch/?v=2580658548887308>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що зображено на купюрі 50 гривень? (будинок Української Центральної Ради у Києві)
- Хто зображений на купюрі 50 гривень?
- Що ви знаєте про Михайла Грушевського?
- Про яку подію розповідається у відео?

Відео «100 гривень (Тарас Шевченко) Українська гривня – Наш символ!» <https://www.facebook.com/watch/?v=506895980110264>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Про яке місто розповідається у відео?
- Які нові споруди з'явилися в Києві (названі в цьому відео)?
- Що зображено на купюрі 100 гривень? (будівля Київського національного університету імені Тараса Шевченка)
- Як ви вважаєте, чому саме ці споруда зображена на цій банкноті?
- Хто зображений на купюрі 100 гривень?
- Ким був Тарас Шевченко?
- Що про нього розповідається у відео?
- Які твори Т. Шевченка ви знаєте?

Відео «200 гривень (Леся Українка) Українська гривня – Наш символ!» <https://www.facebook.com/watch/?v=514213055803878>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Про що розповідається у відео?
- Що зображено на купюрі 200 гривень? (В'їзна вежа Замку Любарта в Луцьку)
- Як ви вважаєте, чому саме ці споруда зображена на цій банкноті?
- Хто зображений на купюрі 200 гривень?
- Ким була Леся Українка?
- Що про неї розповідається у відео?
- На який пристрій записувала пісні Леся Українка? Які ви знаєте сучасні пристрої для запису?

- Які твори Лесі Українки ви знаєте?

Відео «500 гривень (Григорій Сковорода) українська гривня – Наш символ!» <https://www.facebook.com/watch/?v=530609574356433>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Про що розповідається у відео?
- Хто був основним розповсюджувачем думок та ідей у народі?
- Хто такі філософи?
- Що зображено на купюрі 500 гривень? (будівля Києво-Могилянської академії)
- Хто зображений на купюрі 500 гривень?
- Ким був Григорій Сковорода?
- Що про нього розповідається у відео?

Відео «1000 гривень (Володимир Вернадський) Українська гривня – Наш символ»

<https://www.facebook.com/watch/?v=533087280587902>

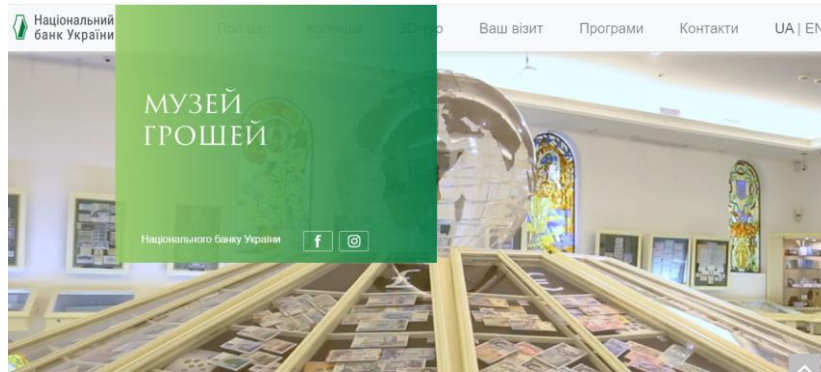
Орієнтовні запитання для бесіди:

- Про що розповідається у відео?
- Що зображено на купюрі 1000 гривень? (будівля Президії Національної академії наук України)
- Як ви вважаєте, чому саме ці споруда зображена на цій банкноті?
- Хто зображений на купюрі 1000 гривень?
- Хто такий Володимир Вернадський?
- Хто такі науковці?
- Які наукові винаходи ви знаєте?

ВІРТУАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ

3D-ТУР «МУЗЕЙ ГРОШЕЙ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»

<https://museum.bank.gov.ua/museum/3d-tour/>

Дієвою формою роботи з дошкільниками є екскурсії. Екскурсія – один з видів занять з ознайомлення дітей з оточуючим світом і засіб формування світогляду дітей. Вони дають можливість отримати нові знання, розширити кругозір дітей, ознайомити із працею дорослих та об'єктами інфраструктури.

Під час пандемії та повномасштабної війни на території України, екскурсії за межі закладу дошкільної освіти заборонені. На допомогу педагогам приходять батьки та сучасні технології. Батьки відвідують з дітьми супермаркети, банки а отже, можуть ознайомити своїх дітей з діяльністю цих установ.

Національний банк України створив 3D-тур «Музей грошей Національного банку України». Експозиція музею розповідає про грошовий обіг на українських землях із давніх часів до сьогодення.

Колекцію музею складають домонетні форми грошей, античні, середньовічні монети, гроші Російської імперії, банкноти Української Народної Республіки, а також гроші радянського періоду і сучасної незалежної України.

Музей налічує 59 вітрин, які розказують про світ грошей. Переглядати екскурсію можна в групі з усіма дошкільниками, а можна залучити батьків, та переглянути експозиції вдома. Після перегляду потрібно провести з дітьми бесіду, з метою закріплення отриманих знань.

Вітрина 1 «Домонетні форми грошей (зразки примітивних товаро-грошей)»

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Як з'явилися гроші?
- Які гроші існували до виникнення монет?
- Які до монетні гроші ви знаєте?
- Що таке каури? Де вони існували?
- Яка форма грошей в давнину була найпопулярніша? Як ви думаєте чому?
- А які гроші для своєї держави створили б ви?

Вітрина 5 «Монети Давньої Русі – символи державності»

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що є однією з важливих сторінок?
- Які князі карбували власні монети нашої країни?
- Як називалися ці монети?
- Чому їх вважають одним із символів держави? Аргументуйте свою думку?
- Скільки златників залишилось на сьогоднішній день? Де і чому вони зберігаються?

Вітрина 38 «Пам'ятні монети України (серія пам'ятки архітектури України)»

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що таке монета?
- У чому особливість пам'ятних та ювілейних монет?
- Коли була введена в обіг НБУ перша пам'ятна монета? Які цифри позначають цей рік?
- Які пам'ятки архітектури, які зображені на монетах, ви знаєте? Хто вас з ними познайомив?

ТОП – 5 ЕКСПОНАТІВ МУЗЕЮ ГРОШЕЙ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

Щоб зацікавити батьків для перегляду музею грошей Національного банку України, можна використати ролик «Топ – 5 експонатів музею грошей Національного банку України», який ознайомить з окремими експонатами музею. Відео можна використати під час тематичних батьківських зборів «Фінансова грамотність з пелюшок». Після перегляду відеоролика, проведіть бесіду з батьками, аби визначити рівень зацікавленості даною темою.

Топ – 5 експонатів музею грошей Національного банку України
<https://www.youtube.com/watch?v=jpWf9P2voc8>

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Які 5 експонатів музею грошей Національного банку України вважаються топовими? Як ви думаєте, чому?
- Який експонат вас зацікавив найбільше?
- Чи маєте бажання відвідати з дитиною 3D-тур «Музей грошей Національного банку України»?

Після перегляду чергової вітрини, поцікавтесь, які нові слова, з'явилися в лексиці вашої дитини.

ПЛАКАТИ

Витвір мистецтва, різновид тиражованої графіки. Лаконічне, помітне, найчастіше кольорове зображення з коротким текстом, виконане, як правило, на великому аркуші паперу, виготовляється з рекламною, інформаційною, навчальною метою. Сучасний плакат – це найчастіше поліграфічне виконання художнього оригіналу. Основні вимоги до плакату такі: плакат повинен сприйматися з великої відстані, бути помітним на фоні інших засобів візуальної інформації. Плакат – барвисте рекламне видання великого формату.

Види плакатів:

- *соціальний плакат* – плакат, який пропагує базові соціальні цінності. В соціальному плакаті відображені соціальні прояви особистості, специфіка соціальних взаємовідносин в суспільстві, значущі соціальні проблеми, загрози та лиха;
- *авторський* – це виставковий варіант; ближчий до мистецтва, він глибший та суб'єктивний;
- *масовий* – безособовий, безіменний; має спонтанний характер, тимчасовий епізодичний контакт з глядачем;

- *інформаційний плакат* – містить важливу інформацію, таку як правила поведінки, інструкції з безпеки або розклад подій;
- *освітній плакат* – використовується для передачі знань та навчальної інформації, наприклад, для формування основ соціально-фінансової грамотності або для вивчення наукових понять.

Освітні плакати, в роботі з дошкільниками – потужний засіб, основа пізнавального діалогу, що може стати важливим елементом не лише занять з розвитку мовлення, а й засобом формування соціально-фінансової грамотності. Зазвичай сюжетна картина «працює» на заняттях, тобто протягом короткого часу. Плакати багатоаспектні й вимагають значно більше часу для сприйняття та обговорення (діти повинні мати можливість підходити до них, розглядати, комунікувати з однолітками щодо зображеного).

Вправа «Порівняй» Пропонуємо розглянути з дітьми два плакати і порівняти дві валюти (долар та гривню).

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що ми з вами переглядаємо?
- А що таке плакат?
- Що зображено на наших плакатах?
- Порівняйте плакати. Чим вони відрізняються між собою?
- В якій країні валюта – долар? Що таке валюта?
- Що зображено на зворотній стороні долара?
- Пригадайте, що зображено на зворотній стороні гривні?
- Яку валюту ви ще знаєте?
- Як називається грошова одиниця України?
- Чому ми називаємо її національною валютою? Аргументуйте свою думку.

Вправа «Цікава інформація»

Є плакати, які інформують населення про зміни які відбуваються в фінансовому житті країни. Дошкільники з цікавістю їх розглядають та діляться враженнями.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Про що розповідає нам даний плакат?
- Що таке монета?
- Номінали яких монет є платіжним засобом? Назвіть їх, порахуйте.
- Які монети не приймаються до оплати? Назвіть їх, порахуйте.
- Як ви думаєте, чому монети, банкноти перестають бути платіжними засобами? Аргументуйте свою думку.

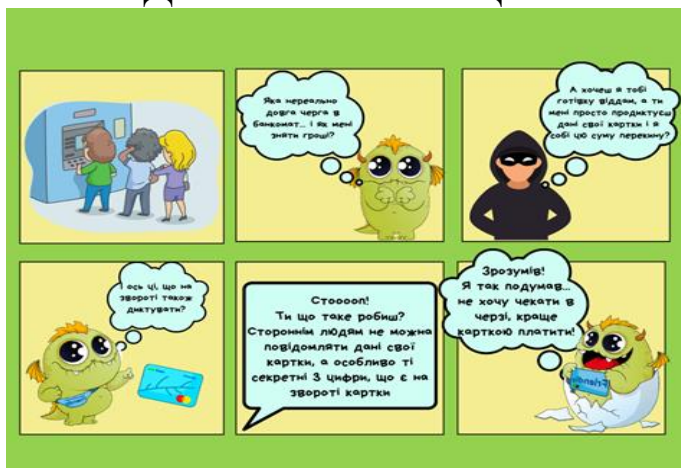
ПРОКАЧАЙ СВОЇ ФІНАНСОВІ СКІЛИ

Укргазбанк створив інтерактивну гру «Прокачай свої фінансові скіли». Використовуючи інформаційні комікси, автори гри разом з головним героєм Дракончиком запрошують у цікаву подорож до світу фінансової грамотності. Гра містить 6 інформаційних коміксів з таких тем як:

- секретні цифри;
- забута картка;
- важлива «смс-ка»;
- зручна оплата;
- непростий пін-код;
- підозрілий банкомат.

Пропонуємо як можна використати даний матеріал в роботі з дошкільниками. Переглянути, скачати матеріал можна за посиланням https://www.ukrgasbank.com/private/card_and_current_accounts/financial_skills/

БЕСІДА «СЕКРЕТНІ ЦИФРИ»

Мета: закріпити правила безпечного користування банкоматом, орієнтація на сприйняття інформаційного коміксу.

Після озвучення вихователем словесних бульбашок проводиться бесіда з дітьми.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Яка ситуація описана в інформаційному коміксі?
- Який пристрій зображено на кадрі коміксу?
- Що хотів зробити Дракончик? Що йому не сподобалось?
- Яку пропозицію отримав Дракончик від незнайомця?
- Які правила безпечної поведінки порушив Дракончик?
- Подумай і скажи, як би вчинив ти.
- Який висновок із даної ситуації зробив Дракончик?

БЕСІДА «ЗАБУТА КАРТКА»

Мета: закріпити алгоритм дій якщо втрачена платіжна картка, орієнтація на сприйняття інформаційного коміксу.

Після озвучення вихователем словесних бульбашок, проводиться бесіда з дітьми.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Яка ситуація описана в інформаційному коміксі?
- Де загубив платіжну картку Дракончик?
- Хто повернув і кому втрачену картку?
- А як би вчинили ви?
- Що потрібно зробити, якщо виявили, що картка відсутня?
- Як ви думаєте, чому Дракончик загубив свою платіжну картку?
- Які гаджети нам допоможуть розрахуватись при відсутності платіжної картки?

БЕСІДА «ВАЖЛИВА СМС-КА»

Мета: закріпити поняття «важлива sms-ка», орієнтація на сприйняття інформаційного коміксу.

Після озвучення вихователем словесних бульбашок, проводиться бесіда з дітьми.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що робив Дракончик?
- Давайте пригадаємо, що таке інтернет-магазин?
- Що вирішив придбати Дракончик?
- Чому його здолали сумніви, щодо придбання?

- Яке роз'яснення він отримав від банку?
- Що таке «безпечна смс-ка»

БЕСІДА «ЗРУЧНІ ФОРМИ ОПЛАТИ»

Мета: закріпити знання дітей щодо форм оплати товарів в магазині, орієнтація на сприйняття інформаційного коміксу.

Після озвучення вихователем словесних бульбашок, проводиться бесіда з дітьми.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Де був Дракончик? Як іншими словами можна назвати магазин?
- Яка халепа трапилась з Дракончиком в магазині?
- Як він вирішив свою проблему?
- Як можна оплатити товар в магазині? Які гаджети нам можуть допомогти?

БЕСІДА «НЕПРОСТИЙ ПІН-КОД»

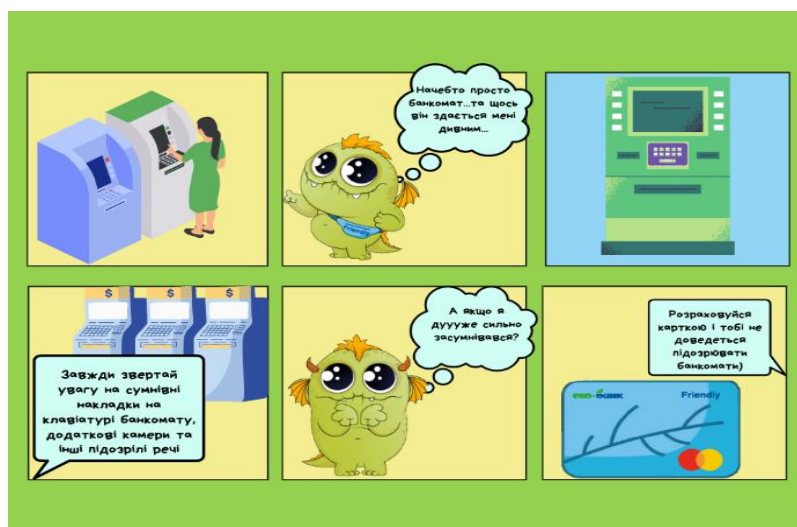
Мета: закріпити знання дітей щодо важливості пін-коду для захисту від шахраїв, орієнтація на сприйняття інформаційного коміксу.

Після озвучення вихователем словесних бульбашок, проводиться бесіда з дітьми.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Хто такі шахраї?
- Давайте пригадаємо, що таке пін-код?
- Як він може захистити від шахраїв?
- Навіщо шахраям знати ваш пін-код?
- Скільки цифер містить пін-код? Давайте кожен придумає собі пін-код?
- Чи можна називати свій пін-код? Чому? Аргументуйте свою думку.

БЕСІДА «ПІДОЗРІЛИЙ БАНКОМАТ»

Мета: закріпити знання дітей про банкомат, та правила користування ним, орієнтація на сприйняття інформаційного коміксу.

Після озвучення вихователем словесних бульбашок, проводиться бесіда з дітьми.

Орієнтовні запитання для бесіди:

- Що таке банкомат? Для чого він потрібний?
- Давайте пригадаємо правила користування банкоматом. На що потрібно звертати увагу?
- Як він може захистити від шахраїв?

КНИГИ

Діти дошкільного віку – слухачі, а не читачі, художній твір до них доносить педагог, тому володіння педагогом навичками виразного читання набуває особливого значення. Головна цінність дошкільного віку – висока емоційна чутливість у сприйнятті художнього слова, здатність яскраво пережити описані події, неодноразово з хвилюванням стежити за розвитком сюжету. Тому перед педагогом стоїть важливе завдання – кожен твір слід донести до дітей як твір мистецтва, розкрити його задум, змусити слухача перейнятися емоційним ставленням до прочитаного.

Для цього потрібна певна підготовча робота:

- *підібрати цікавий за змістом текст* (літературний твір має захоплювати і читача і слухача, бути зрозумілим, тобто відповідати віку дитини, а також розкривати питання соціально-фінансової грамотності);
- *визначити головну ідею твору, його основну думку;*
- *скласти партитуру тексту:* поділити текст на частини (експозиція, зав'язка, розвиток подій, кульмінація, розв'язка);
- *визначити основний тон твору, інтонації, з якими педагог буде читати текст* (розповідно-зацікавлена, питально-цікава, незадоволена, радісна, сумна, жартівлива тощо...);
- *проставити позначки пауз, інтонацій і логічного наголосу;*
- *продумати запитання до дітей за змістом твору, не оминати увагою нові слова, терміни, які стосуються фінансової грамотності;*
- *продумати вправи і завдання, які допоможуть засобами художньої літератури формувати соціально-фінансову грамотність дошкільника;*
- *підібрати ілюстративний і наочний матеріал.*

Що стосується літератури, то тут абсолютно немає проблем з тим, щоб підібрати максимально відповідний посібник для роботи з дошкільниками.

Наталя Чуб «Азбука бізнесу: пригоди Сергійка в Країні Гномів». Книга знайомить читачів з базовими економічними поняттями за допомогою казкової історії про хвалькуватого хлопчика Сергійка. Розрахована на дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

Рон Лібер «Як говорити з дітьми про гроші». Книга дає поради батькам, як доступно відповідати дітям на важкі запитання про гроші та як формувати правильне ставлення до них.

Сергій Біденко та Ірина Золотаревич «Як розповісти дітям про гроші». Тут є 100 домашніх ігор і практик, які в невимушеній формі ознайомлять з фінансами дітей від 2 до 16 років. А ще – поради та приклади обговорення ситуативних завдань.

Сергій Біденко та Ірина Золотаревич «Книга юного підприємця». Книга навчить дитину відстежувати доходи та витрати, економити й почати власну справу. Автори пропонують дев'ять детальних планів для бізнесу.

Анна Гресь «Фінансова грамотність для дітей». Серія з двох книг і робочого зошита з інтерактивними завданнями в доступній формі ознайомить дітей з поняттями інвестицій, бізнесу, банківської справи та благодійності.

Кіра Вермонд «Таємне життя грошей». За допомогою яскравих ілюстрацій і прикладів ця книга дає поняття про готівкові розрахунки, інвестуванні та кредитуванні.

Бодо Шефер «Пес на ім'я Мані, або Абетка грошей». Багатьом відома, але не втрачає популярності казка про дружбу 12-річної дівчинки Кіри і пса на ім'я Мані, який знає все про гроші та вчить свою подругу основам поведінки з грошима.

Дженніфер Мур Маллінос «Гроші не ростуть на дереві». Головному герою наснився сон, що на деревах і кущах ростуть гроші. Добре це, чи погано, дізнаєтесь ви прослухавши аудіоказку українською мовою за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=tFKEhGvW88k>

ГЛОСАРІЙ

YouTube – популярний відеохостинг, що надає послуги розміщення відеоматеріалів.

Аверс – лицьова сторона монети, або медалі, протилежна реверсу. На аверсі сучасних європейських монет зазвичай розміщується герб держави або портрет правителя.

Апаратура – сукупність функціонально різноманітних вимірювальних приладів і допоміжних пристроїв та пристосувань, спеціально підібраних для виконання певної технічної задачі.

Банківська картка (особиста (персональна) платіжна картка) – це платіжна картка, що дає можливість її власникові – фізичній особі здійснювати операції за картковим рахунком. Така картка пов'язана з особистим рахунком у банку фізособи. Кошти, отримані з карткового рахунку за допомогою таких платіжних карток, використовуються фізособою за її розсудом.

Банкнота, банківський білет – грошовий знак, виготовлений з паперу або пластику, зазвичай прямокутної форми. Банкноти випускаються центральними банками держав і обов'язкові до прийому на всій їх території нарівні з монетами. Банкнота має лицьову та зворотну сторони.

Банкомат (автоматичний касир) – це пристрій для здійснення самообслуговування клієнтів, який є складовою частиною системи автоматизації касових операцій, внутрішньобанківської або міжбанківської системи платежів. Банкомати залежно від їх рівня захищеності можуть встановлюватись як у межах території банківської установи, так і за її межами.

Бізнес – це практика заробляння на життя або заробляння грошей шляхом виробництва або купівлі та продажу продукції. Це також «будь-яка діяльність або підприємство, що здійснюється з метою отримання прибутку»

Бізнесмени – це фізична особа, яка професійно займається комерційною діяльністю в різних масштабах, інвестує власні і позикові кошти у виробництво, торгівлю і різні галузі народного господарства.

Біткоїн – децентралізована електронна платіжна система, концепт якої був опублікований 2008 року Сатоші Накамото, і реалізований ним як відкрите програмне забезпечення у 2009 році. Згодом подібні системи почали називати криптовалютами. Біткоїн не має централізованого управління та емітентів.

Бюджет – це план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади АРК та органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.

Видатки – це витрата, видання коштів, матеріалів тощо, чимось спричинене чи необхідне для досягнення певної мети.

Відеоблог – це форма блогу, у якому засобом передачі інформації є відео. Відеоблог є формою вебтелебачення. Записи у відеоблогах поєднують вбудоване відео або відеозв'язок із підтримкою тексту,

зображень та інших метаданих. Записи можуть бути зроблені у вигляді одного блоку або складатися з декількох частин.

Гаджети, гаджет – як правило, цікава технічна новинка у вигляді електронного пристрою, або іншого засобу, що поєднує в собі високі технології і цілком реальне застосування.

Гіпермаркет – різновид універсальної крамниці самообслуговування з торговою площею від 2500 м² та більше, у якому здійснюється продаж не менше 10 тис. найменувань продовольчих та непродовольчих товарів, а також пропонуються додаткові послуги населенню, зокрема – стоянка автотранспорту, послуги з харчування, ...

Гроші – це платіжний засіб, особливий товар, що є загальною еквівалентною формою вартості інших товарів та послуг. Гроші є мірилом вартості та засобом обігу. Крім того, вони є засобами нагромадження та платежу. З утворенням світового ринку, деякі національні гроші стали виконувати функції світових.

Дитячий бюджет – це облік фактичних доходів дитини (подарункові, кишенькові зароблені) та витрат на місяць, для керування своїми грошовими потоками.

Дохід – це 1. Гроші або матеріальні цінності, одержувані державою, юридичною та фізичною особою внаслідок будь-якої діяльності за певний період часу. 2. Прирощення вартості підприємства за рахунок продажу товарів і послуг.

Електронні гроші – це записи на електронному носії, в обмін на які надаються товари і послуги. Залежно від носіїв, електронні гроші поділяються на мережеві (комп'ютери або сервери платіжних систем) та карткові (платіжні картки).

Златник або золотник – умовна назва золотої монети в Київській Русі, що карбувалася великим князем київським Володимиром Святославовичем наприкінці X століття. Ймовірно, перша емісія була здійснена 990 року з нагоди хрещення Русі та одруження князя з візантійською принцесою Анною.

Інтернет-магазин – місце в інтернеті, де відбувається прямий продаж товарів споживачеві, враховуючи доставку. При цьому розміщення споживацької інформації, замовлення товару і угода відбуваються там само, всередині мережі. *Електронний магазин* – сайт, з якого можна вибрати та замовити потрібний товар чи послугу.

Кишенькові гроші – це певна сума грошей, яку, зазвичай, періодично виділяють батьки своїй дитині і яка знаходиться в повному розпорядженні дитини.

Кредитна картка, кредитова картка, розм. кредитка – платіжно-розрахунковий документ, який видають банки або торговельні фірми своїм клієнтам для оплати необхідних для них товарів і послуг, придбаних у кредит. На відміну від дебетової картки, кредитна картка може бути не пов'язана з реальним банківським рахунком.

Магазин – це підприємство чи заклад роздрібної торгівлі.

Меседж – повідомлення, завуальоване повідомлення, іронія, звернення, попередження, сигнал, короткий зміст чогось, послання. Термін «меседж» в українському політичному лексиконі доволі новий. Запозичений з англійської, він перекладається як «повідомлення», «зв'язок», «послання».

Меценатство – добровільна безкорислива діяльність фізичних осіб у матеріальній, фінансовій та іншій підтримці набувачів благодійної допомоги. Меценатство розповсюджується на фінансову підтримку закладів культури і освіти, заснування нових театрів, галерей мистецтва, нових навчальних закладів, підтримку мистецької діяльності акторів, поетів, художників тощо.

Меценат – багатий покровитель наук і мистецтв, особа, що безкорисливо матеріально підтримує розвиток культури, освіти, та будь-які інші аспекти гуманітарної сфери. Слово походить від знаменитого прізвища римського багатія Мецената, котрий допомагав митцям.

Монети – це грошовий знак, виготовлений з металу встановлених законом ваги і форми, що використовується як засіб грошового обігу та платежу. Монети мають аверс і реверс.

Мушлі каурі стали першими грошима саме тому, що набрати їх складно, вони водяться лише в небагатьох місцях. Ще важливіше те, що грошима служать не самі мушлі, а лише акуратно випиляні у них дірочки аби нанизати мушлі на довгі нитки. Причому білі мушлі найдешевші, тому що їх легше знайти.

Необачлива фінансова поведінка – поведінка при якій гроші витрачаються на непотрібні, необґрунтовані покупки, ігри, ризикуючи втратити все.

Обмін – це взаємне, зустрічне добровільне відчуження свого продукту на користь іншої особи або групи осіб на взаємовигідній

основі з метою отримання певної вигоди. Обмін є основою людської діяльності, основою економічних відносин.

Паперові гроші (банкноти) – грошовий знак, виготовлений з паперу або пластику, зазвичай прямокутної форми. Банкноти випускаються центральними банками держав і обов'язкові до прийому на всій їх території нарівні з монетами.

Пін-код (PIN-код) – це аналог до паролю, але цей код складається тільки з цифр. Часто використовується там, де використання повноцінної клавіатури технічно ускладнене або недоречне. Те, що PIN-код не має інших символів крім цифр, робить його простішим.

Покупки – придбана за гроші річ.

Рéверс — зворотний бік монети або медалі, протилежний аверсу. Зазвичай на реверсі розміщується номінал монети.

Сімейний бюджет – це план фінансових витрат і доходів, створений для керування фінансовими ресурсами сім'ї. Він включає всі доходи, які отримує сім'я, такі як заробітна плата, пенсія, додаткові доходи, а також всі витрати, такі як рахунки за комунальні послуги, продукти харчування, кредити, освіта, медична допомога та інші витрати. Сімейний бюджет допомагає планувати витрати, уникати зайвих витрат та забезпечувати фінансову стабільність сім'ї.

Срібник або срібляник – наукова назва перших срібних монет, які карбувалися у Київській державі наприкінці 10 — на початку 11 У процесі виробництва срібників використовувалося срібло арабських монет.

Супермаркет – великий універсальний магазин самообслуговування, що пропонує у продаж бакалійні та домогосподарські товари. На відміну від гіпермаркету, у супермаркеті присутність продовольчих і господарських товарів є більшою.

Фінанси – це економічна категорія, що відображає економічні відносини в процесі створення і розподілу фондів грошових коштів.

Фінансова поведінка – різноманітні зовнішні прояви діяльності з використання грошей, орієнтованих на досягнення різних цілей, в контексті формальних і неформальних правил і соціальних відносин.

Фінансовий блог – тематичний блог, який розкриває питання фінансових відношень у суспільстві.

Фінансовий консультант – фізична або юридична особа, яка надає консультаційні послуги в області фінансів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 1 гривня (Володимир Великий) Українська гривня – Наш символ: відео URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=1217502595120364>
2. 10 гривень (Іван Мазепа) Українська гривня – Наш символ: відео. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=380849879472176>
3. 100 гривень (Тарас Шевченко) Українська гривня – Наш символ: відео. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=506895980110264>
4. Відео «1000 гривень (Володимир Вернадський) Українська гривня – Наш символ: відео. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=533087280587902>
5. 2 гривні (Ярослав Мудрий) Українська гривня – Наш символ: відео. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=397592127828293>
6. 20 гривень (Іван Франко) Українська гривня – Наш символ: відео. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=516061475860922>
7. 200 гривень (Леся Українка) Українська гривня – Наш символ: відео. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=514213055803878>
8. 5 гривень (Богдан Хмельницький) Українська гривня – Наш символ: відео. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=2151899405112760>
9. 50 гривень (Михайло Грушевський) Українська гривня – Наш символ: відео. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=2580658548887308>
10. 500 гривень (Григорій Сковорода) Українська гривня – Наш символ: відео. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=530609574356433>
11. Наша гривня. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=s86TDsh2RLk>
12. Чому українські гроші назвали гривнями: відео. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=YyZhrOfbLI>
13. Чим займається Національний банк України: відео. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XH9PsXbcaDw>
14. Книги, мультфільми та курси: де вчити дітей фінансової грамотності URL: <https://banker.ua/uk/projects/de-vchiti-ditej-finansovo%D1%97-gramotnosti/>
15. Медіаосвіта дітей дошкільного віку в умовах інформаційного суспільства. Навчально-методичний посібник /уклад. Ванько К.І., Зоря Ю.М., Шаповал О.В., Волошенюк О.В.; за ред. Волошенюк О.В., Іванова В.Ф., Євтушенко Р.І. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 75 с.
16. Буба. Супермаркет: мультфільм. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_ipz-GDvTY&t=32s
17. Гроші-мушлі: мультфільм. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=bixWo3Xrox4&list=PLY6OrvDGMfMT4surmneFp9K1Gj3mELhcg&index=6>
18. Дитячий бюджет: мультфільм URL: https://www.youtube.com/watch?v=_BspJQS5SM&t=91s
19. Максимко вчить користуватись банківською карткою: мультфільм. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=d6c-3FNBUcs&t=79s>

20. Максимко купує в інтернет-магазині: мультфільм. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iBNIsfhRTV4>
21. Малі бізнесмени: мультфільм. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=E19nBwFgf70>
22. Супермаркет: мультфільм. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZA1UKy3ZUO0>
23. Мультфільм «Як знімати відео для YouTube. Фінансовий блог: відео <https://www.youtube.com/watch?v=SvYFuYDxaEA&t=6s>
24. Мультфільм з «Макара ТВ» за підтримки Капітал Банку. Команда «Макараленд» / Керівник проекту та сценарист Насіба Ібрагімова. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Uq026qkJME8>
25. Мультфільм – це... URL: <https://slovotvir.org.ua/words/multfilm>
26. Національний банк України (НБУ). URL: <https://bank.gov.ua/>
27. Тригуб О., Сидоренко Т. Електронне навчальне видання. План-конспект уроку з фінансової грамотності для учнів початкової школи з теми «Вивчаємо банкноти і монети України: відео. URL: https://talan.bank.gov.ua/uploads/navchalni_materialy/1_%D0%9F%D0%BE%D1%87%D0%A8%D0%BA_%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82.pdf
28. Укргазбанк. Прокачай свої фінансові скіли. URL: https://www.ukrgasbank.com/private/card_and_current_accounts/financial_skills/
29. Художня література в освітньому процесі: сучасні технології. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/010066us-f208.docx.html>

Видання підготовлено до друку та віддруковано
 редакційно-видавничим відділом КНЗ «ЧОПООП ЧОР»
 Зам. № 1697 Тираж 100 пр.
 18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1